

ABSTRAKT:

Východiska: Sedativa a hypnotika jsou látky se zklidňujícím, spánek navozujícím účinkem. Benzodiazepiny/Z-léky mohou být dlouhodobě předepisovány pro léčbu chronických stavů, může tak docházet k rozvoji tolerance a k potřebě navyšovat dávky. Je potřeba uvědomit si rizika nekontrolovaného užívání těchto léků, jako jsou nebezpečné interakce s ostatními látkami, nežádoucí účinky, možnost zneužívání či vznik závislosti.

Cíle: Hlavním cílem výzkumu bylo popsat zneužívání sedativ a hypnotik z pohledu uživatele, zaměřit se na okolnosti, které k zneužívání sedativ a hypnotik vedly, popsat začátek a průběh užívání, uvědomění si problému. Cílem také bylo popsat současný stav uživatelů a jejich potřeby.

Soubor: Výzkumný soubor tvořilo 6 osob (4 ženy a 2 muži) v současnosti či minulosti zneužívajících sedativa a hypnotika (konkrétně benzodiazepiny/Z-léky).

Metody: Data byla získána formou kvalitativního přístupu s využitím polostrukturovaného rozhovoru. Následně byly rozhovory přepsány do podoby shrnujícího protokolu, analyzovány pomocí tematické analýzy s využitím metod otevřeného, axiálního kódování a kategorizace.

Výsledky: Okolnosti, které uživatele k zneužívání léků vedly, měly charakter samoléčby. Léky byly poprvé předepsány pouze v 1 z 6 případů na základě psychiatrické indikace, dlouhodobě pro chronické obtíže v polovině případů. Většina respondentů neudává řešení chronických problémů jinou cestou. Ve většině případů respondenti nevěděli o závislostním potenciálu léků.

Závěr a doporučení: V oblasti zneužívání sedativ a hypnotik je nutné pokračovat v dalším výzkumu. Tyto léky by neměly být předepisovány po dobu delší 4 týdnů. U chronických obtíží se doporučuje vyhledat specialistu a problém řešit komplexně.

Klíčová slova: sedativa, hypnotika, zneužívání, závislost, léky na předpis